

**Korelacje amonitowe wokół submedyterańskiego poziomu Schilli (środkowy oksford)
na tle zróżnicowania biogeograficznego oksfordzkich faun amonitowych, ze szczególnym
uwzględnieniem Szwajcarii i Polski**

Ewa Głowniak

Instytut Geologii Podstawowej UW, Warszawa

Submedyterańskie morza epikratoniczne Europy charakteryzowały się w oksfordzie zróżnicowaniem paleobiogeograficznym faun amonitowych, stanowiących podstawę odmiennych zonacji środkowego oksfordu stosowanych w Europie środkowej i zachodniej. Wśród odmiennych taksonów występujących w zachodniej Europie wymienić należy rodzaj *Larcheria*, z gatunkiem typowym *Larcheria schilli* Opper. Rodzaj ten jest diagnostyczny dla podpoziomu Schilli, który zgodnie ze standardowym podziałem środkowego oksfordu stosowanym w zachodniej Europie zaliczany jest do poziomu Transversarium (Cariou i in. 1997), a według Gygi'ego (2001) jest dolnym podpoziomem wyróżnionego przez niego w Szwajcarii poziomu Schilli. Takson *Larcheria* jest jednakże nieobecny na większości obszarów środkowej Europy, w tym w Polsce, co stwarza na tych obszarach istotne trudności w identyfikacji podpoziomu Schilli. W zamian, występują w Polsce w zbliżonym przedziale stratygraficznym co *Larcheria*, gatunki z rodzajów *Perisphinctes* i *Subdiscosphinctes* znane w całej Europie. Ciągły zapis ewolucji tych ostatnich form odtworzony na podstawie polskich profili (są one jednorodnie facjalnie, a ponadto są pozbawione luk i kondensacji w przeciwieństwie do większości profili zachodnioeuropejskich), umożliwił zaproponowanie takiego podziału środkowego oksfordu, w którym granice poziomów i podpoziomów zdefiniowano w oparciu o istotne zmiany filogenetyczne w zespołach perisfinktoidowych (m. in. Głowniak 2002). Znajomość filogenezy perisfinktoidów dzięki polskim profilom oksfordu z jednej strony, a z drugiej – rozpoznanie zróżnicowanych zespołów perisfinktoidowych towarzyszących gatunkowi *Larcheria schilli* w profilach Szwajcarskich, pozwoliło po raz pierwszy na precyzyjną korelację podpoziomu Schilli zaliczanego do poziomu Schilli w Szwajcarii, z wyższą częścią podpoziomu Elisabethae i niższą częścią podpoziomu Wartae w zonacji środkowego oksfordu stosowanej w Polsce. Dalsza korelacja omawianego przedziału stratygraficznego z obszarami Hiszpanii i Francji, gdzie perisphinctidy towarzyszące *Larcherii* są jednak rzadkie, pozwala przypuszczać, że występowanie *Larcherii* w zachodniej Europie może mieć charakter diachroniczny. Rozstrzygnięcie tej kwestii wymaga jednak dalszych badań.

Literatura

- Cariou, E. Enay, R., Atrops, F., Hantzpergue, P., Marchand, D. & Rioult, M. 1997. Oxfordien. W: Biostratigraphie du Jurassique Ouest-Européen et Méditerranéen: zonations parallèles et distribution des invertébrés et microfossiles. (Koord. Cariou, E. i Hantzpergue, P.). *Bull. Centre Rech. Elf Explor. Prod.*, 17: 79-86.
- Gygi, R. A. 2001. Perisphinctacean ammonites of the type Transversarium Zone (Middle Oxfordian, Late Jurassic) in northern Switzerland. *Schweizerische Paläontologische Abhandlungen*, 122.
- Głowniak, E. 2002. The ammonites of the family Perisphinctidae from the Plicatilis Zone lower Middle Oxfordian) of the Polish Jura Chain; their taxonomy, phylogeny and biostratigraphy. *Acta Geologica Polonica*, 52: 307-364.